

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Roman Trzaskowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa-Naczelnika Urzędu Skarbowego w Ś.
przy uczestnictwie Z. S.
o ogłoszenie upadłości Z. S. - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności
gospodarczej ,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 15 września 2020 r.,
zażalenia uczestniczki na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 18 stycznia 2019 r., sygn. akt XI Gz (...),

**odrzuca zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego do orzeczenia kończącego
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2018 r. Sąd Rejonowy W. oddalił wniosek wierzyciela o ogłoszenie upadłości Z. S. jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w W., na skutek zażalenia wnioskodawcy - wierzyciela, uchylił powyższe postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 18 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił zażalenie Z. S. na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 listopada 2018 r. na podstawie art. 370 w związku z art. 397 § 2 w związku z art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c. oraz w związku z art. 54 ust. 2, art. 491² ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 1228; dalej - „p.u.”), wskazując, że na postanowienie Sądu Okręgowego zażalenie w trybie art. 394¹ § 1¹ i 2 k.p.c. nie przysługuje, gdyż § 1¹ tego przepisu dotyczy jedynie wyroków, a nie postanowień, § 2 zaś dotyczy spraw, w których przysługuje skarga kasacyjna lub kończących postępowanie, podczas gdy zaskarżone postanowienie do żadnej z tych kategorii nie należy.

Zażalenie na postanowienie Sadu Okręgowego z dnia 18 stycznia 2019 r. wywiodła uczestniczka, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie i orzeczenie o kosztach postępowania. Zarzuciła naruszenie art. 394¹ § 1¹ w związku z art. 397 § 2 zd. 1 w związku z art. 370 oraz w związku z art. 35 p.u. przez błędne przyjęcie, że na postanowienie sądu drugiej instancji, rozpoznające merytorycznie środek odwoławczy od orzekającego co do istoty sprawy, merytorycznego postanowienia sądu w przedmiocie ogłoszenia upadłości, w tym kończącego postępowanie sądowe, nie przysługuje zażalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 18 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie dłużniczki na postanowienie tego Sądu z dnia 28 listopada 2018 r. uchylające postanowienie Sądu pierwszej instancji oddalające wniosek o ogłoszenie upadłości oraz przekazujące sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Nie powinno być wątpliwości, że postanowienie kasatoryjne Sądu z dnia 28 listopada 2018 r. jest postanowieniem, które nie kończy postępowania w sprawie, skoro - po jego wydaniu - będzie ono kontynuowane w pierwszej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2017 r., I UZ 45/17, nie publ. i z dnia 24 maja 2019 r., V CZ 32/19, nie publ.). W konsekwencji nie kończy także postępowania w sprawie postanowienie Sądu drugiej instancji odrzucające zażalenie wniesione na takie postanowienie na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Nie zamyka ono bowiem drogi do wydania w sprawie postanowienia

co do istoty w postępowaniu upadłościowym. Orzeczenie to nie może więc podlegać zaskarżeniu do Sądu Najwyższego na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. (w brzmieniu przed nowelizacją ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1469 ze zm.).

Niezależnie od tego, czy na postanowienie sądu drugiej instancji uchylające postanowienie oddalające wniosek o ogłoszenie upadłości i przekazujące sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 394¹ § 1 k.p.c. - przeciwko czemu przemawia art. 54 ust. 2 p.u. wyłączający możliwość orzeczenia przez sąd drugiej instancji o ogłoszeniu upadłości, co dezaktualizuje racje leżące u podstaw art. 394¹ § 1¹ k.p.c. - przepis ten nie może być podstawą zażalenia uczestniczki, skoro nie dotyczyło ono postanowienia kasatoryjnego, lecz postanowienia odrzucającego zażalenie na postanowienie kasatoryjne.

Zaskarżone postanowienie nie należy również do żadnej z kategorii postanowień wymienionych w art. 394¹ § 1 k.p.c.

Podstawy dopuszczalności zażalenia do Sądu Najwyższego nie może także stanowić powołany w zażaleniu art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c. Instytucja zażalenia do Sądu Najwyższego podlega odrębnej od art. 394 k.p.c. regulacji i kwestię dopuszczalności wnoszenia do Sądu Najwyższego zażaleń normuje art. 394¹ k.p.c., który w judykaturze wykładany jest w sposób restrykcyjny, i ogranicza ją do wypadków wymienionych w tym przepisie. Ustrojowe usytuowanie Sądu Najwyższego jako naczelnego organu władzy sądowniczej sprzeciwia się traktowaniu go jako Sądu drugiej instancji, o którym mowa w przepisie art. 394 § 1 k.p.c., a przewidziane przez ustawodawcę w przepisie art. 394¹ k.p.c. poddanie kontroli przez Sąd Najwyższy w trybie zażalenia orzeczeń sądów powszechnych w przypadkach wskazanych w tym przepisie, nie uzasadnia wnioskowania o dopuszczalności takiej kontroli w sytuacjach w nim nieprzewidzianych i od orzeczeń sądów powszechnych nie spełniających wskazanych w nim przesłanek.

Przytoczone w zażaleniu zarzuty kwestionujące zasadność uchylenia przez Sąd Okręgowy postanowienia z dnia 25 lipca 2018 r. i przekazania sprawy do

ponownego rozpoznania, pozostawały irrelewantne dla rozstrzygnięcia w sprawie. Przedmiotem zaskarżonego orzeczenia było bowiem odrzucenie środka zaskarżenia na postanowienie uchylające postawienie Sądu pierwszej instancji i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania, a nie postanowienie z dnia 28 listopada 2018 r.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

jw